

Item a pascha usque in octavas ad omnes cursus non cantatur responsorium, nec lectio recitatur, sed pro versu et responsorio cantatur. &. Hæc dies quam fecit Dn^o, tantum prima, etc.

VERSUS IN COENA DOMINI ET PARASCEVE, ET SABBATO SANCTO (217).

(Ex cod. bibl. Vindob. th. 685, sæc. x.)

Qui propheticè promisisti ero mors tua o mors. Kyrie eleison. Domine miserere. Christus Dns factus est obediens usque ad mortem. Vita in ligno moritur, infernum ac mortem spoliavit. Kyrie eleison. Qui expansis in cruce manibus traxisti omnia ad te) sæcula. Kyrie eleison. III. Domine.

VERSUS FLAVII AD MANDATUM (218).

Victori mortis inclita pangamus laude gloriam
Cum Patre et sancto Spiritu, qui nos redemit obitu. [Victori.
Tellus ac æthra jubitent in magni cœna princi-
[pis.
Qui protoplasti pectora vitæ purgavit ferculo. Vi-
[tori.
Hac nocte factor omnium potenti sat mysterio.
Carnem suam cum sanguine in escam transfert [animæ. Victori.

(217) Versus sequentes itemque Flavii ad mandatum et proximi in Parasceve habentur cum notis musicis.

(218) Mandatum dicitur lotio pedum ex principio verborum Christi: *mandatum novum do vobis*, quæ etiamnum canuntur in lotionem pedum, quæ sola nunc superest ad exemplum Christi in cœna. Olim autem frequens fuit in cœtibus monasticis ac quidem, juxta regulam S. *Benedicti*, supervenientibus hospitibus, tum etiam fratribus inter se mutuo; quod ad sæculum usque decimum sextum usitatum in monasterio S. *Blasii* fuit singulis Sabbatis per annum. Pauperibus autem quotidie lavabantur pedes juxta laudatum ord. operis Dei cum apparatu sacro cantu et precibus, a capite jejunii usque ad festum SS. Simonis et Judæ in cœna vero Domini ritu sequenti mane post tertiam et post prandium. *Dicta tertia eant ad capitulum.*

Dum domno abbati placuerit, faciat signum cantori ut cxiens videat, si pauperes ad mandatum sint ordinati. Si sunt ordinati debito more, mox renuntiet domno abbati, qui innuat priori, ut percutiat tabulam in capitulo, qua percussa dictoque *benedicite* incipiat domnus abbas ps. *Miserere mei Deus*, etc. euntibusque in claustrum ad visitandum pauperes domnus abbas præcedat cum capellano suo portante sibi librum, deinde conventus, et primo seniores, postea pueri cum magistro. Finito ps., incipiat cantor ant. *Dominus Jesus*, etc., flectantque omnes genua, et unicuique fratrum collocetur unus pauper; et si quis fratrum hoc anno obierit, eidem unus pauper ponatur. Duodecim vero pauperes domno abbati assignentur, et tredecim domno Regenberchto dotatori. Post abluionem pedum et manuum percutiat prior tabulam annuente abbate, qua percussa detur eleemosyna pauperibus. Completo mandato incipiat domus abbas septem psalmos penitentiales, eantque in chorum, sicut exierunt de

A A celsis surgens lapidus præbet formam mortali-
[libus.
Humilitatis gratia Petri petens vestigia. Victori.
Pallet servus obsequio cum angelorum Dominum
Ferendo lympham linteam cernit cœno procum-
[bere. Victori.
Permitte Simoni abluui, acta figurant mystica.
Dum summus ima bajulo quid cinit servet cineri. [Victori.
Lavator thoris accubat, verbique favos agerat.
Quos inter hostem denotat necis qui dolos ruminat. [Victori.
Tu ex lupe Juda pessime fers agno misi basia.
Daus membra lorie regia, quæ sorde tergunt sæcula. [Victori.
B Nexi solvantur hodie carnis, cordisque carcere
Uguens sacratur crisiatis spes inde crescit miseris [Victori.

capitulo, legentes ipsos psalmos prostrati in terram; domnus autem abbas ante altare super sedem sibi positam. Finitis psalmis, dicat domnus abbas confessionem cum orationibus ad hoc pertinentibus; deinde veniant in claustrum ad colloquendum.

In cœna Domini post sextam prior, cellerarius, cantor seu camerarius ordinent 24 pauperes; qui sedeant in ambitu immediate post prandium. Post prandium veniat domnus abbas ad ambitum penes januam claustralem, et prior cum quibusdam fratribus, et ibi cantor procuret. quod ibidem in ambitu sint, et sedeant solum illi 24 pauperes, et non plures. Servus autem domus lavatorii præparatam habeat aquam calidam, et lintea et paropsides pro lotionem et tersionem pedum seu manuum. Camerarius procuret ut ibidem sint duo picarii cum vino, et post hinc cantor incipiat ant., *Dominus Jesus postquam cœnavit*, etc., et statim fiat genuflexio ab omnibus, et medio tempore laventur pedes pauperum. Post dictam ant. *Deus misereatur*, prior percutiat tabulam, et dicat: *Benedicite*; et respondeant: *Amen*. Tunc domnus abbas dicat *Deus Potum servorum suorum dignetur Dominus benedicere*. Et statim incipiat cantor responsorium: *Accessit ad pedes Jesu*, et tunc potus datur pauperibus. Post *Deus* cantor incipiat *Dimissa sunt ei*, et cellerarius pauperibus det pecuniam, cuilibet 15 denarios usuales; erunt 30 solidi.

Postquam versus finietur, repetitio *Deus* repetatur, et iterum potio administretur pauperibus. His peractis dicat cantor: *Suscipimus, Deus, misericordiam tuam*, Kyrie eleison, Pater noster. *Deus*. *Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam, Deus tu mandasti, Dominus vobiscum, oremus. Ad te, Domine, officio nostræ servitutis, quæ ipse præstare digneris*. Et immediate fiat genuflexio ab omnibus, et incipiat domnus abbas ps. *Miserere mei*, et eant in chorum et faciant, ut præscriptum est.

VERSUS IN PARASCEVE.

Popule meus quid feci tibi? Aut in quo contristavi te? Responde mihi? Quia eduxi te de terra Ægypti parasti crucem Salvatori tuo. Agios o Theos. Agios ischyros. Agios athanatos eleyson ymas. Sanctus Deus, Sanctus fortis. Sanctus immortalis miserere nobis. Qui eduxi te per desertum quadraginta annis, et manna cibavi te, et introduxi in terram satis optimam parasti crucem Salvatori tuo. Agios. Quid ultra debui facere tibi et non feci? Ego quidem plantavi te vineam meam speciosissimam, et tu facta es mihi nimis amara. Aceto namque sitim meam potasti, et lancea perforasti latus Salvatori tuo. Agios. *Ant.* Ecce lignum crucis in quo salus mundi pependit, venite adoremus. *Ant.* Dum Salvator mundi mortis supplicium pateretur in cruce, clamans voce magna tradidit spiritum. Et ecce velum templi divisum est, monumenta aperta sunt. Terræ motus enim factus est magnus, quia mortem Filii Dei clamabat mundus se sustinere non posse. Aperto ergo lancea militis latere crucifixi Domini, exivit sanguis et aqua in redemptionem salutis nostræ. O admirabile pretium cujus pondere captivitas redempta est mundi, tartarea contracta sunt claustra inferni, aperta est nobis janua regni. †. Crux fidelis inter omnes arbor una nobilis. Nulla silva talem profert, fronde flore germinans. Dulce lignum, dulces clavos, dulce pondus sustinet. Crux f. Pange lingua gloriosi prælium certaminis. Et super crucis trophæum dic triumphum nobilem. Qualiter redemptor orbis immolatus vicerit. Crux. De parentis protoplasti etc. *Hymnus.* Vexilla. *Ant.* Crucem tuam. *Ant.* Tuam crucem.

ORATIONES IN PARASCEVE AD SALUTANDAM CRUCEM (219).

Domine Jesu Christe Deus verus de Deo vero, qui pro redemptione generis humani serpentina suggestionem decepti, mundum erroribus implicatum illuminare et crucis patibulum subire voluisti, ut lignum ligno vinceres, et peccati hæreditariam mortem morte potentissima superares. Exaudi me miserum et indignum prostratum ante oculos tuæ benignissimæ Majestatis adorantem te, et benedicientem nomen tuum sanctum atque terribile, et concede mihi te puro corde sapere, te laudare, te predicare, et per vexillum istud sanctæ crucis, quam hodie in tuo nomine adoraturus adveni, mentem meam corpusque sanctifica, scuto fidei

(219) Creditur hæc salutiferæ crucis adoratio in ecclesiam per orbem propagata ab Hierosolymitana in monte Golytha ecclesia, in qua a Constantino Magno vera, in qua Christus pependit, crux exposita cultui ac adorata jam a suppari S. Cyrillo Hierosol. commemoratur, catech. iv. *Quam*, ut scribit S. Paulinus Nol., epist. 31 ad Severum, episcopus urbis eis quotannis, cum Pascha Domini agitur, adorandam populo princeps ipse venerantem promit. Neque præter hanc diem, qua crucis ipsius mysterium celebratur, ipsa, quæ sacramentorum causa est, quasi quoddam solemnitatis insigne pro-

A tuæ me circumtege, galeam salutis mihi impone, gladio spiritali me accinge, ut contra hostem nequissimum bellaturus et tuo muniar miserationis auxilio, et salutiferæ crucis vexillo: cunctique tuo sancto nomine insigniti ab hostis perfidi sint incursione securi per te Jesu Christe.

Alia. Deus qui Moysei famulo tuo in via squalentis heremi serpentem æneum in menia populi multitudine ad liberendas letoli viro infestas animas exaltare jussisti; ut si quis mortifero vulnere inflictus ad eum respiceret, et venenum exiciale evaderet, et optatæ salutis vitam adipisceret. Significans te ipsum futura post curricula pro tui salute plasmatis, crucis extollendum patibulo, ut quos diabolus armis invidiæ captivaverat, tua desiderabilis passio ad patriam revocaret. Concede tam mihi misero et peccatori, quam omnibus tuo cruore mercatis, qui hodie sanctam passionem tuam supplices venerantur, lignumque vitæ adorant, ut diabolicas insidias, te adjuvante vincamus et æternæ vitæ participes esse mereamur. Qui cum Patre vivis.

Alia. Domine Jesu Christe, qui nos per crucis passionem hodierna die a diabolica servitute liberasti, ut quo die hominem condideras, eodem et reformares! Exaudi me miserum et peccatorem coram hoc signaculo crucis facinora confidentem, et deprecantem, ut hujus venerabilis et vitalis signi tuitione munitus et hostis nequissimæ ignita tela repellere, et ab inflictis evacuari vulneribus et ad vitam æternam valeam pervenire. Qui cum Patre et Spiritu sancto vivis et regnas Deus per.

BENEDICTIO IGNIS NOVI.

(Ex cod. th. bibl. Vind. n. 685, sæc. x.)

Domine Deus noster Pater omnipotens exaudi nos lumen indeficiens, tu es Domine conditor omnium luminum benedice quæso hoc lumen quod per te sanctificatur atque benedicitur. Tu illuminasti Domine omnem mundum. Præsta quæsumus, ut igne claritatis tuæ accendamus, et illuminemur: et sicut illuminasti ignem Moysi, ita illuminare dignare corda et sensus nostros, ut ad vitam æternam pervenire mereamur. Per.

Benedicat vos trina majestas Domine. (220) Benedicat Spiritus sanctus, qui in specie columbe in Jordane fluvio super Christum requievit. Ille vos benedicat, qui de cælo dignatus est descen-

fertur. Jonas Aurelianiensis, ut vol. 1 horum monumentorum, lit. 11, p. 382 n. 3, indicamus ob recordationem salutiferæ Dominicæ passionis annuatim in sanctissimo die Parasceves secundum traditionem ecclesiasticam crucem Christi adorari testatur in libro de Cultu imaginum adversus Claudium Taurinensem perinde ac conc. Paris. in eadem causa, sæc. ix habitum his verbis: *Die sancto, quo passio Domini in universo mundo specialiter celebratur cum omni devotione universum ordinem sacerdotalem sanctumque populum Christianum adorare.*

(220) Cum notis musicis.

dere in terram, et de suo sanguine vos redemit. Benedicat Dominus sacerdotium vestrum, et introitum vestrum. Alleluia. *Ant.* Vidi aquam egredientem de templo de latere dextro, alleluia. Et omnes ad quos pervenit aqua ista salvi facti sunt et dicent Alleluia alleluia. *Ant.* In die resurrectionis meæ dicit Dominus alleluia congregabo gentes et colligam regna et effundam super vos aquam mundam. Alleluia. *Ant.* Maria et Martha cum venissent ad monumentum angeli splendentes apparuerunt dicentes: Quem quæritis viventem cum mortuis, non est hic venite et videte locum ubi jacuit. Cito euntes dicite discipulis ejus, et Petro: Surrexit Christus, qui creavit omnia, et misertus est humano generi. Allel.

IN DIE RESURRECTIONIS DNI.

Ant. Cum rex gloriæ Christus infernum debellaturus intraret, et chorus angelicus ante faciem ejus portas principum tolli præciperet sanctorum populus, qui tenebatur in morte captivus, voce lacrimabili clamaverat: advenisti Desiderabilis, quem expectabamus in tenebris, ut educeres hac nocte vinculatos de claustris. Te nostra vocabant suspiria, te larga requirebant lamenta cum factus es spes desperatis magna consolatio in tormentis. Alleluia. *Ant.* Sedet Angelus ad sepulcrum Domini stola claritatis coopertus. Videns eum mulieres nimio terrore perterritæ astiterunt a longe. Tunc locutus est angelus et dixit eis. Crucifixum in carne laudate, et sepultum propter nos glorificate, resurgentemque a morte adorare. Nolite meluere, dico vobis quia ille quem quæritis mortuum jam vivit et vita hominum cum eo surrexit: Alleluia. *Ant.* Christus resurgens ex mortuis jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur: quod enim vivit, vivit Deo. Alleluia Alleluia.

LETANIA METRICA (221).

Ardua spes mundi solidator et incliti cœli
Christe exaudi nos propitius famulos. Ardua.
Virgo Dei genitrix rutilans in honore perennis
Ora pro famulis sancta Maria tuis. Ardua spes
Angele summe Dei Michahel miserescito nostri
Adjuvet et Gabrihel atque pius Raphahel. Ardua.
Aspice nos omnes clemens Baptista Johannes.
Petreque cum Paulo nos rege doctiloquo. Ardua.
Cœtus apostolicus sit nobis fautor et omnis
Ac patriarcharum propheticusque chorus. Ardua,
Poscere nunc Stephanum studcamus carmine sum-
[mum
Ut cum martyribus nos juvet ipse pius. Ardua.
Inclite Laurenti qui flammam exuperasti
Victor ab atherio nos miserere choro. Ardua.
Care Deo martyr patriæ decus herile.

(221) Litanie hæc in ordine officii divini per annum, quem parte tertia edemus, assignantur fer. ii Rogat. Habentur hic cum notis musicis.

A Sancte Albane tuis esto favens meritis. Ardua.
Victor, Alexander meritis utrique beati
Nobis orate de Domino veniam. Ardua.
Splendide Silvester Gregorie sancte magister?
Nos quoque sociis ferte juvando polis. Ard.
O Martine Dei, confessor summe sacerdos
Gemma sacerdotum auxilium fer ymon. Ardua.
O Benedicto Pater monachorum Galleque frater
Cum reliquis sanctis nos refovete polis. Ardua.
Maximo de Francis superis conjuncte catervis
Sancte Othmare tuum lætifica populum. Ardua.
Inclite Magne tuam clemens nunc inspice plebem
Pontifices fidos ac reliquos famulos Ardua.
Virgineos flores Agnes Agathesque ferentes
Auxilio vestris addite nos sociis, Ardua.
B His Waldburga comes nostras pia suscipe voces
Nos et cum Dno protege sancta polo, Ardua.
Innocuos pueros resonemus laudo peractos
Qui modo nos pueros dant resonare melos. Ard.
Omnes o sancti nostræ securrere vitæ
Perque crucem sanctam salva nos Xpe redemptor.
Omnes.
Ira deque tua clemens nos eripe Christe. Omnes.
Nos peccatores audi te Christe rogamus. Omnes.
Ut pacem nobis dones te Christe rogamus. Omnes.
Crimen ut omne tuis solvas te Xpe rogamus. Oms.
Auræ ut temperiem dones te Xpe rogamus. Omnes.
Ut fruges terræ dones te Xpe rogamus. Omnes.
Ut populum cunctum salves te Xpe rogamus. Oms.
Ecclesiamque tuam firmes te Xpe rogamus. Oms.
Fili celsithroni nos audi Christe rogamus. Omnes.
C Agne Dei Patris nobis miserere pusillis. Omnes.
Christe exaudi nos o Kyrie ymon eleyson. Omnes.

INCIPIUNT LETANIÆ (222).

(Ex cod. 685, sub Ottone)

Humili prece et sincera devotione
Ad te clamantes semper exaudi nos. Humili.
Summus et omnipotens genitor, qui cuncta creasti
Æternus Xps filius atque Deus.
Necnon sanctificans, dominator Spiritus almus
Unica Majestas trinaque sola Dei Ad te clam.
Ipsa Dei genitrix reparatrix inclita mundi
Quæ Dam casto corpore concipiens
Perpetua semper radians cum virginitate
Indignos famulos Virgo Maria tuos. Humili.
Angelici proceres cœlorum exercitus omnis
Æterno semper lumine conspicuus
D Agmine ter trino Supero per sidera regno
Laudibus æternum concelebrant Dominum. Ad te.
Petrus cum Paulo, Thomas cum Bartholomæo
Et Jacobi sancti nos relevent precibus,
Andreas, Matthæus, Barnabas atque Joannes,
Mathias, Lucas, Marcus et alisonus. Humili.
Cœtus apostolicus duodeno sidere comptus.
Propitius cunctos protege nos famulos

(222) Litanie hæc in ordine officii divini per annum assignantur fer. ii Rogationum. Ubique notæ musicæ sunt superscriptæ in nostro codice.

Et quos multiplices lacerant per crimina pestes.
 Peccata absolvens fac bona cuncta sequi. Ad te.
 Nunc Stephanus, Linus, Clemens, Anacletus et
 [almus
 Xistus, Alexander, Corneliusque, Pius,
 Ypolitus, Vitus, Laurentius atque Modestus
 Gregoriusque pius nos miserando juvent. Humili.
 Theodole summi miles fortissime Christi
 Nobis nunc famulis auxiliare tuis.
 Nil sic perspicuum poterit vox clara referre.
 Ut decet in tali nunc Patris obsequio. Ad te.
 Hic tibi perpetuis resonant concentibus ædes
 Ossibus et sacris semper habetur honos
 Cum læti famuli celebrent hic festa benigne
 Laudibus instantes nocte dieque tuis. Humili.
 Dirige corda pius et tempora dirige nostra
 Atque dies lætos ducere da famulos
 Ut semper valeant tibimet cantare quieti
 Te quoque cœlesti cernere luce poli. Ad te.
 O dilecte Deo radians virtute corusca
 Sancte Albane, pater jure preces pariter
 Intercede pius veniam poscendo misellis
 Aureque jam blanda carmina percipiens. Humili.
 O vos mysterio decorati in nomine Christi
 Conspicui testes purpurei procerae
 Ex bello invicti superastis dæmonis iras
 Conspirata manus vincere morte minas. Ad te,
 Silvester, Damasus, Gregorius, Ambrosiusque
 Hilarius, Xeno, Maximus atque Leo
 Martinus, Proculus, Cæsarius Eusebiusque
 Orent pro nostris criminibus variis. Humili.
 Ordo sacratus Confessorum præcipuorum.
 Auxilio tutos undique redde tuos
 Atque tua nosmet prece dimittendo reatum
 Nos fragiles multum cladibus omnigenis.
 Paulus et Antonius, Macharius Arseniusque
 Bahomius, Beda, Atala, Pafnutius
 Bertoltus, Libertinus, Basilius atque
 Ieronimus doctor nos miserere precor. Humili.
 Summe Dei cultor monachorum rector et abba
 O Benedicte sacer atque benigne pater,
 Istud cœnobium cœtumque tibi famulantum
 Nostraque sanctificans cuncta tuere simul. Ad te
 Felicitas, Felix, Eulalia digna, Verena
 Petronellaque cum perpete Perpetua.
 Agnes atque Agathes, Cristina, Euprepia, Thecla
 Eufemia, Regula, Eugenia atque bona. Humili.
 Virginitate chorus resplendens Candidularum
 Turba puellarum integritate manens
 Quæ geminis gaudens pulcrum decorata coronis
 Laude pudicitie mysteriique simul. Ad te.
 Omnes nunc Sancti nostris succurrite lapsis
 Et veniam cunctis ferte juvando polis
 Jam vestris precibus petitis quæcunque rogantes
 Annuit ipse pius nilque negat Dominus. Humili.
 Pacem perpetuam rogitamus prospice Christo
 Ut sanæ vitæ gaudia longa diu

A Temperiem cœli tribuens, ut copia frugum
 Omnibus exundet ubere læticiæ. Ad te.
 Agne Dei Patris, qui mundi crimina tollis
 Optatæ pacis munera dona tuis.
 Kyrie pantocrator yson so disse te pantos
 Sed basileos ymon Xpe eleyson ymos.

ITEM METRICA LETANIA.

Salve festa dies toto venerabilis ævo
 Qua Deus infernum vicit et astra tenet
 Ecce renascentis testatur gratia mundi
 Omilium (Homilium) Domino dona redisse suo.
 Namque triumphanti post tristia tartara Christo
 Undique fronde nemus graminis flore flavent
 Legibus inferni oppressis super astra meantem
 Laudant rite Deum lux polus arva fretum
 B Qui crucifixus erat Deus ecce per omnia regnat
 Dantque creatori cuncta creata precem
 Nobilitas anni mensum decus, arma dierum
 Horarum splendor scrupula puncta fovens
 Christe salus rerum bone conditor atque redemptor
 Unica progenies ex Deitate Patris.
 Funeris exequias pateris vitæ auctor et orbis
 Intrans mortis iter dando salutis opem
 Pollicitam sed redde fidem precor alma potestas
 Tertia lux rediit surge sepulte meus.
 Solve catenatas inferni carceris umbras
 Et revoca sursum quidquid ad ima ruit.
 Redde tuam faciem videant in sæcula lumen
 Redde diem qui non te moriente fuit
 Eripis in numerum populum de carcere mortis
 Et sequitur liber quo suus auctor adit.
 C Hinc tumulum repetens post tartara, carne resumia
 Belliger ad cœlos ampla trophæo refers.

LETANIA.

Rex Salvator alme, suscipe nostrarum munuscula pr.
 Indulgere nobis assis tuis servis scelere gravatis
 O sancta Maria mater atque virgo Postula pro nobis
 Archangele summo Michabel virtus Dei Postula pro
 [nobis
 Condigue Gabrihel fortitudo Dei Postula pro nobis
 O consors Raphael medicina Dei Postula pr. nobis
 O almitas sancta patriarcharum Postula pro nobis
 O sors impleta Deo virtutis prophetica Postula p.n.
 O principalitas apostolorum Postula pro nobis
 O martyres sancti veniam precamini pro peccatis
 [nostris
 D Confessores sancti precibus assiduis poscite pro
 [nobis
 O sanctarum chori virginum corusci poscite pro
 [nobis
 Faventes sanctarum viduarum preces nobis
 [nunc prosint
 Insontes pueroli martyrum floretum poscite pro
 [nobis
 O sancti omnes virtutes innumerae poscite pro nobis
 Maligno ab hoste ut Deus defendat nos hic et in
 [ævum

A gente pagana ut Deus defendat nos hic et in
[ævum
Ab omni periculo ut Deus defendat nos hic et in
[ævum
Ab omni terrore ut Deus defendat nos hic et in
[ævum
Ab omni periculo ut Deus defendat nos hic et in
[ævum
Ut auræ temperiem bonam ac frugiferam det nobis
[Salvator
Ut commoditatem aeris, roris det nobis Salvator
Ut imbrem fetosum, bona germinantem det nobis
[Salvator
Ut tranquillam vitam pacem et perennem det nobis
[Salvator
Ut indulgentiam criminum nostrorum det nobis
[Salvator
Ut summum pastorem apostolicum Dominus con-
[servet
Ut dignum pontificem N. dominum Dominus con-
[servet
Ut Ottonem regem et ejus exercitum Dominus con-
[servet
Ut per totum orbem Ecclesiam sanctam Dominus
[conservet

Preces ante altare. Prima die.

Clamemus omnes una voce Domine miserere.
Deipara nobis est vita nostra Domine miserere.
Precamur excelsæ fidem largire Domine miserere.
Curvamus peccatis opprimimur malis Domine mi-
serere.
Delicta dele pacem concede Domine miserere.
Excelsus respice pius indulge Domine miserere.
Flagella remove veniam tribue Dne miserere.
Exaudi nos Pater pie Domine miserere.
Nunc et in ævum salva mundum Dne miserere.
Hymnum dicamus tibi Xpe Dne miserere.
Gloria tibi æterno Patri Dne miserere. Clamemus.

In die secunda.

Tibi laus tibi gloria tibi gratiarum actio in sæcula
sempiterna. O beata Trinitas.
Te invocamus, te adoramus, te laudamus. O beata
Trinitas.
Exaudi Exaudi Exaudi O beata Trinitas.
Libera nos, salva nos, justifica nos. O beata Tri-
nitas.
Auge in nobis fidem, auge spem, auge charitatem. O
beata Trinitas.

In die tertia.

Aufer a nobis iniquitates nostras, ut mereamur pu-
ris mentibus introire ad sancta sanctorum.
Exaudi exaudi exaudi preces nostras, sancta Maria
ora pro nobis.
Miserere, miserere, miserere populo tuo quem re-
demisti.
Christe sanguine tuo, ne in æternum irascaris no-
bis.

LETANIA.

Dicamus omnes Domine miserere.

A Ex toto corde et ex tota mente oramus te Dne.
Pro sancta Ecclesia catholica quæ est in toto orbe
diffusa supplicamus tibi Dne.
Pro pastore nostro N. et omni clero ejus implora-
mus te Dne.
Pro abbate nostro N. et grege sibi commisso obse-
cramus te. Dne.
Pro aeris temperie et fecunditate terræ precamur
te, Dne.
Pro his qui infirmantur et diversis languoribus de-
tinentur exoramus te. Dne.
Pro remissione peccatorum vel emendatione morum
rogamus te. Dne.
Exaudi nos Deus in omni oratione nostra quia pius
es. Dne.

LETANIA GALLICA.

B Pater de coelis Deus miserere nobis.
Filius redemptor Deus miserere nobis.
Spiritus sanctus Deus miserere nobis.
Sancta Trinitas miserere nobis.
Qui es trinus et unus Deus miserere nobis.
Sancta Virgo virginum ora pro nobis.
S. Michael ora pro nobis.
S. Gabriel. Ora.
S. Raphael. Ora.
S. Joannes. Ora.
S. Petrus. Ora.
S. Paulus. Ora.
S. Andreas. Ora.
S. Johannes. Ora.
S. Jacobus. Ora.
C Omnes sancti Apostoli. Orate.
Omnes sancti Evangelistæ. Orate.
Omnes sancti discipuli. Orate.
S. Stephenus. Ora pro nobis.
S. Laurentii. Ora.
S. Vincentii. Ora.
S. Georgii. Ora.
S. Viti. Ora.
S. Pancrati. Ora.
S. Albani. Ora.
Omnes sancti Martyres. Orate.
S. Silvester. Ora pro nobis.
S. Martine. Ora.
S. Gregorii. Ora.
S. Benedicte. Ora.
D Omnes sancti Confessores. Orate.
Omnes sancti Monachi. Orate.
S. Felicitas. Ora.
S. Perpetua. Ora.
S. Agatha. Ora.
S. Margaretha. Ora.
Omnes sanctæ Virgines. Orate.
Omnes Sancti. Orate.
Gratiam tuam concede nobis Dne Deus.
Salutem et sanitatem dona nobis.
Aeris temperiem bonam concede nobis.
Ab inimicis nris tuere nos Dne.
Gaudium et pacem dona nobis Dne.

Filius Dei miserere nobis.

Nunc et in perpetuum miserere nobis.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi, miserere nobis. *ñ. Agnus.*

Suscipe deprecationem nostram, qui sedes ad dexteram Patris. *ñ. Agnus.*

Gloria usque sæculorum amen. *ñ. Agnus.*

Sancte Sanctorum Deus miserere nobis.

Sancta Dei genitrix intercede pro nobis.

S. Michael intercede pro nobis.

S. Gabriel intercede pro nobis.

S. Raphael intercede pro nobis.

S. Petre intercede pro nobis.

S. Paulo intercede pro nobis.

S. Andrea intercede pro nobis.

S. Stephane intercede pro nobis.

S. Vite intercede pro nobis.

S. Albano intercede pro nobis.

S. Martine intercede pro nobis.

S. Maximine intercede pro nobis.

S. Benedicte intercede pro nobis.

S. Felicitas intercede pro nobis.

S. Perpetua intercede pro nobis.

S. Agatha intercede pro nobis.

S. Brigida intercede pro nobis.

S. Cristina intercede pro nobis.

S. Margaretha intercede pro nobis.

Omnes Sancti intercedite pro nobis.

In die, ad missam.

Ant. Exaudivit etc. *Præsta* q. o. D. ut qui in afflictione etc. *Alia.* Deus qui beatum Marcum etc. *Lectio epistolæ Beati Jacobi Apostoli.* *Kmi* Confitemini alterutrum etc. *Alleluia.* Confitemini Dno etc. *Alleluia.* Jam non estis. *Secundum Lucam.* In illo tempore. Dixit Ihs discipulis suis. Quis vestrum etc. *Off.* Confitebor etc. *Alleluia.* *Secreta.* Hæc munera etc. *Alia Secreta.* Hanc Dne qs oblationem pro commemoratione beati Marci etc. *Com.* Petite et accipietis, *Alleluia.* *Ad complendum.* Vota nostra etc. *Al. ad compl.* Pasti cibo spiritualis alimonie qs Dne Ds nr, ut quod mysterio frequentamus, intercedente beato Marco evangelista et pontifice plena veritate consequamur. *Per.*

Alie orationes.

Mentem familie tue qs Dne intercedente beato N. martyre tuo et munere compunctionis aperi, et largitate pietatis exaudi. *Alia.* Deus qui culpas delinquentium districtè feriendo percutis, fletus quoque lugentium non recuses, ut qui pondus tue animadversionis cognovimus, etiam pietatis gratiam sentiamus. *Per.* *Alia.* Parce Dne, parce populo tuo, ut nullis jam patiaris adversitatibus fatigari, quos pretioso Filii tui sanguine redemisti, qui tecum.

Ad crucem.

Deus cui culpas nostras piis verberibus percutis, ut nos a nostris iniquitatibus emundes, da nobis et de verberibus tuis proficere, et de tua citius consolatione gaudere. *Per.*

A

In atrio.

Adesto Dne supplicationibus nostris, et sperantes in tua misericordia intercedente beato Petro apostolo tuo, cœlesti protege benignus auxilio. *Per.*

In atrio.

Præsta qs omnipotens Deus, ut ad te toto corde clamantes, intercedente beato N. martyre tuo tua pietatis indulgentiam consequamur. *Per.*

Alia. Concede nos famulos tuos quæsumus Domine Deus perpetua mentis et corporis sanitate gaudere, et gloriosa beatæ Mariæ Virginis intercessionem a præsentem liberari tristitia, et futura perfrui læticia. *Per.*

Alia. Concede misericors Deus fragilitati nostræ præsidium, ut qui sanctæ Dei genitricis gloriam celebramus, intercessionis ejus auxilio a nostris iniquitatibus resurgamus. *Per.*

B

Alia. Da nobis quæsumus Domine de tribulatione læticiam, ut qui diu pro peccatis nostris affligimur, intercedente beato illo martyre tuo in tua misericordia respicimus. *Per.*

Alia. Deus qui juste irasceris, et clementer ignoscis afflicti populi lacrimas respice, et iram tuam indignationis, quam juste meremur propitiatus averte. *Per.*

Alia. Afflictionem familie tue quæsumus Dne intendente placitus, ut indulta venia peccatorum de tuis semper beneficiis gloriemur. *Per.*

Alia. Præsta quæsumus omnipotens Deus, ut qui iram tuam indignationis agnovimus, misericordie tue indulgentiam consequamur. *Per.*

C

Alia. Misericordiam tuam Domine nobis quæsumus interveniente beato confessore tuo ill. clementer impende, et nobis peccatoribus ipsius propitiare suffragiis. *Per.*

Alia. Ne despicias omnipotens Deus populum tuum in afflictione clamantem, sed propter gloriam nominis tui tribulantibus succurre placatus. *Per.*

LETANIA.

Votis supplicibus voces super astra feramus

Trinus ut et simplex nos regat omnipotens.

Sancta mundi Domina stella maris Maria tu pro nobis Filium ora Christum Dominum.

Summo sedis minister quis ut Deus Michael cum supernis civibus nos juvato precibus.

Preco Christi Johannes Agni Dei ostensor redemptoris Baptista nos Deo concilia.

D

Sancte Petre cum Paulo cunctisque apostolis implorate pro nobis majestatis Dominum.

Martyr Christe Theodole patroneque Albano simul junctis meritis nos solvite criminibus.

Protomartyr Stephano omnes atque martyres vos orate pro cunctis plebibus catholicis.

O Bodarde confessor Martineque pariter nos cum confessoribus adjuvate precibus.

O sa martyr Felicitas cohors atque virginum precibus continuis postulate pro nobis.

Omnes sancti Domini Angeli et homines commendate populos Domino Catholicos.

Ut nobis remissio peccatorum donetur, aeris tem-
peries, terræque fertilitas.

Ut pacis tranquillitas, corporumque sanitas a Chri-
sto detur nobis obtinete meritis.

Ut N. præulem, ejus clerum, et omnem plebem
conservare digneris oramus Christe audi nos.

Ut rex noster Otto ejus et exercitus hinc et inde
servetur oramus Christe audi nos.

Ut sæviens gladius et paganus populus depellatur a
nobis oramus Christe audi nos.

Xpe Xpe audi nos Kyrie eleison canimus, Xpe elei-
son psallimus Xpe pie audi nos.

Homo quidam erat dives valde in deliciis, pur-
pura et bysso induebatur, epulans splendide, cadu-
cam vitam diligendo amisit perpetuam. Lazarus
quidam mendicus circumdatus ulcere ad januam di-
vitis cum dolore nimio cupiebat saturari de micis
mensæ divitis. *Homo.* Postulabat nemo dabat, nemo
miseretur. Tantum canes veniebant, consolantes
pauperem. Ulcera ejus lungebant, curabantur vul-
nera. *Homo.* Mortuus est autem dives in infernum
ducitur. Misericordiam non fecit, eam non conse-
quitur. Pro micis panis quas negavit, in infernum
ducitur. *Homo.* Patrem vocat Abraham, ut admit-

lat Lazarum, digiti extremi sui guttam aquæ petit,
ut refrigeretur lingua ejus, in flammis ardentibus.
Homo. Fili mi recordare quod de puero recepisti in
vita tua valde bona plurima. Lazarus hic contra
mala, modo consolabitur. *Homo quidam.*

IN LETANIA MAJORE, ANTEQUAM CRUX ELEVETUR.

Ant. Exaudi nos Domine, quoniam benigna est
misericordia tua, secundum multitudinem misera-
tionum tuarum respice nos Domine. *Ps.* Salvum me
fac Deus.

In die secunda.

Ant. Exurge Domine adjuva nos, et libera nos
propter nomen tuum. *Ps.* Deus auribus nostris.

In die tertia.

Ant. Propitius esto Domine peccatis nostris pro-
pter nomen tuum, nequando dicant gentes, ubi est
Deus eorum. *Ps.* Deus venerunt gentes in hæredit.

In die quarta.

Ant. Clementissime exaudi Domine populum
tuum. Alleluia. *Ps.* Deus misereatur nostri.

Ant. Cum esset desponsata mater Jesu Maria Jo-
seph antequam convenirent inventa est in utero
habens, quod enim in ea natum est de spiritu sancto
est. Alleluia.

BENEDICTIONES, CONSECRATIONES ET ORDINATIONES VARIE.

BENEDICTIONES VARIARUM RERUM.

BENEDICTIO POMORUM.

(Ex codice Vindob. theol. 685, sæc. x.)

Te deprecamur omnipotens Deus, ut benedicas
hunc fructum novum pomorum etc.

BENEDICTIO PANIS.

Benedic Domine creaturam istam panis, sicut be-
nedixisti quinque panes in deserto, ut sit Dns eun-
dem habundans in annum alimentum, gustantesque
ex eo accipiant tam corporis quam animæ sanita-
tem.

BENEDICTIO UVÆ SIVE FABÆ.

Benedic Domine hos fructus novos uvæ sive
fabæ etc.

BENEDICTIO NUCIS.

Benedic Dne pomum et nuces, nucleosque et om-

nes fructus terræ tam arborum quam barbarum,
qui tuo jussu oriuntur. Per.

BENEDICTIO SUPER AGNUM IN PASCHA (223).

Deus creator universæ carni etc.

INCIPIT BENEDICTIO DOMUS.

(Ex cod. Vind. theol. 685, sæc. x.)

Oremus pro hac domo, et dominis hujus taber-
naculi, ut eos Dominus in bonis lætificet: dignetur
Dominus tribuere aurora desursum cæli, et a ferti-
litate deorsum terræ habundantem substantiam vi-
tæ, et desideriis eorum affectum suæ miserationis
inmiscat, et introitum nostrum benedicere digue-
tur, ut his parietibus angelus benedictionis inha-
bitet. Per.

ORATIO SUPER DOMUM NOVAM.

Sanctificetur ista domus, et fugatur ab ea inun-

(223) Verba, *Per quem hæc omnia*, hic et paulo
ante ad benedictionem uvæ sive fabæ addita demon-
strant benedictiones has ad illa canonis verba fuisse
factas, ut jam in disquisitionibus nostris, t. I, p. 371.
de aliarum etiam rerum benedictione ostendimus, po-
morum, ex. g., quorum hic benedictionem attulimus
eamdem, quæ in Sacramentario Gelasiano habetur,
uti etiam uvæ seu fabæ, fructuum novorum, quorum
benedictionem in solemnissima Ascensionis Domini
factam fuisse card. Bona, lib. II *Rer. liturg.* c. 14
notavit ex antiquissimo sacramentario. Exstatque
apud Ed. Martenium, *De ant. eccl. disc.* In div.
off. celebr. c. 29. Et postea, cap. 33, ad diem VIII

Kal. Augusti, ex pervetusto rituali ad usum diocæs.
Remens, habetur benedictio pomorum in die festo
beatorum Jacobi et Christophori, sed post *missam
dicti diei.* In Constitut. Apost., lib. VIII, c. 46, legi-
tur formula benedictionis primitiarum seu fructuum
novorum. Exstat etiam in euchologio oratio in uvæ
delibatione ad diem sextum Augusti, quo ipso die in
recentioribus etiam missalibus uvæ benedictio ead-
em, ejus ex Gelasiano vulgato nostris Monumentis
modo meminimus, ponitur, ut silentio præteream,
ritum diei illius merito antiquatum vinum novum
ex qua recenti expressum liquandi in calice, de quo
Durandus, lib. VII *Ration. div. off.* c. 22.